
ψύχω

ÚVOD DO PSYCHOLOGIE

Představení psychologie jako vědeckého oboru. Základní členění psychologie a jednotlivé oblasti aplikace, včetně jejich samostatných disciplín a interdisciplinárních přesahů, resp. metod, klíčových pojmů a významných psychologických škol.

ψυχή

OSNOVA

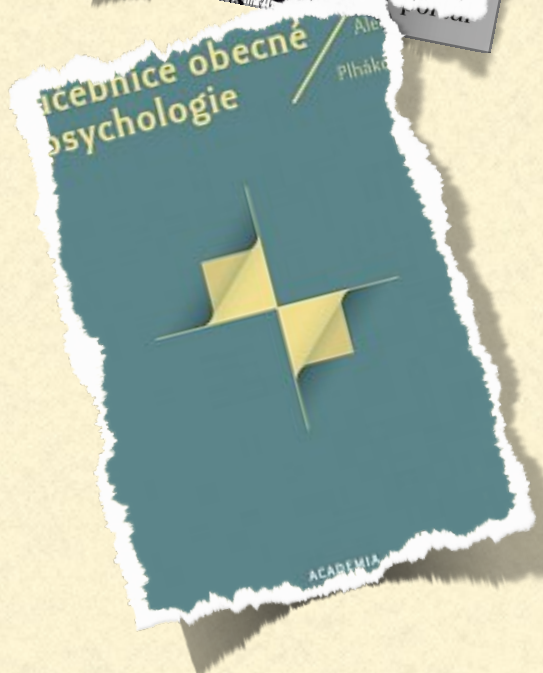
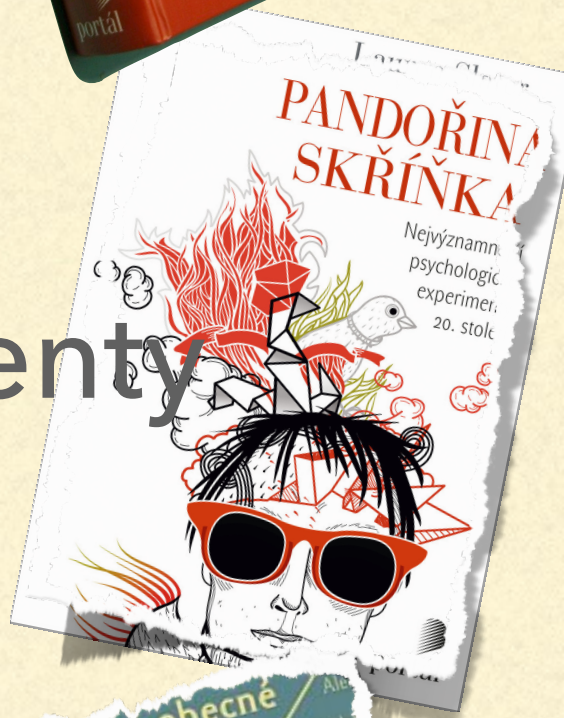
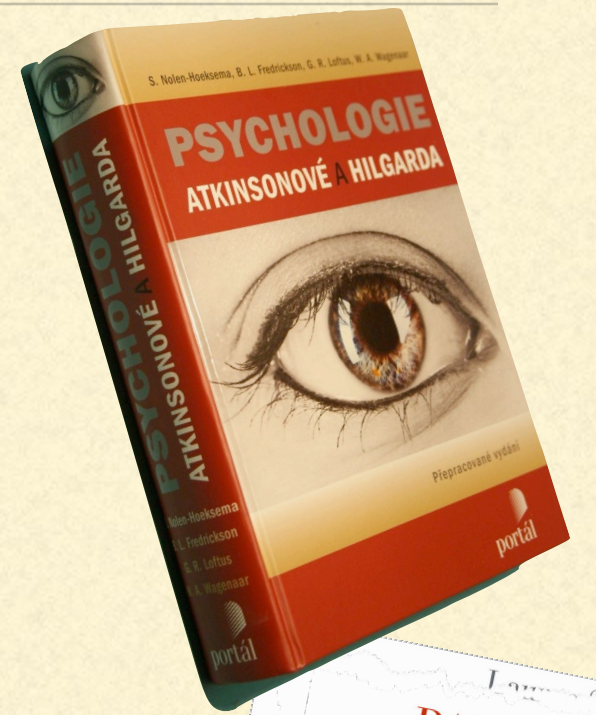
(PRAVDĚPODOBNÁ)

- 2.3. Vobořil, D. Psychologie
  - 9.3. Vobořil, D. Emoce
  - 16.3. Klimusová, H. Myšlení, inteligence, kreativita ...
  - 23.3. Zatím neobsazeno - porada katedry
  - 30.3. Blatný, M. Osobnost I.
  - 6.4. Blatný, M. Osobnost II.
  - 13.4. Blatný, M. Vývojová psychologie
  - 20.4. Dosedlová, J. Sociální psychologie, skupinový vliv
  - 27.4. Slováčková, Z. Mezilidská komunikace a asertivita
  - 4.5. Přikrylová Kučerová, H. Klinická psychologie
  - 11.5. Jelínek, M. Metodologie psychologického výzkumu
  - 18.5. Blatný, M. Současné trendy psychologického výzkumu
- 25.5. písemný test**
-

LITERATURA

- Nolen-Hoeksema, S. (2012). Psychologie Atkinsonové a Hilgarda (Vyd. 3., přeprac.). Praha: Portál.
- Slater, L. (2019). Pandořina skříňka: nejvýznamnější psychologické experimenty 20. století. Praha: Portál.
- Plháková, A. (2007). Učebnice obecné psychologie. Academia.

MÍSTO PSYCHOLOGIE V SYSTÉMU VĚD

- různá dělení:

- vědy společenské, přírodní a teoretické

- AV ČR - vědy o živé a neživé přírodě; humanitní a společenské vědy -
psychologie v sekci sociálních a ekonomických věd

- někdy je psychologie označována jako biosociální věda

PSYCHOLOGIE

- **Vědecké studium chování a duševních procesů (Atkinsonová)**
  - **Věda, která studuje lidské chování, mentální procesy a tělesné dění, včetně jejich vzájemných vztahů a interakcí (Plháková)**
-

ČÍM SE PSYCHOLOGIE ZABÝVÁ?

Různá pojetí předmětu psychologie (historicky):

- psychologie jako věda o duši (v 19. století pojem duše opuštěn jako nevědecký)
- psychologie jako věda o subjektivní zkušenosti (věda o mysli)
- psychologie jako věda o chování („věda, která studuje chování člověka a ostatních živočichů“)
- psychologie jako věda o prožívání a chování (integrující pojetí)

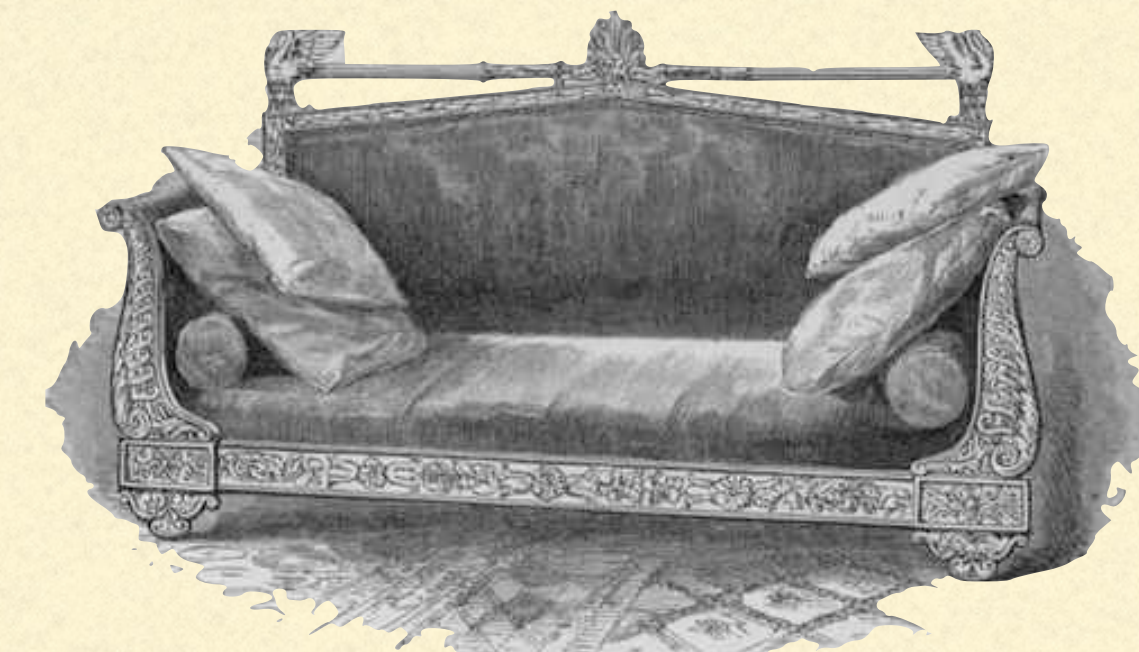
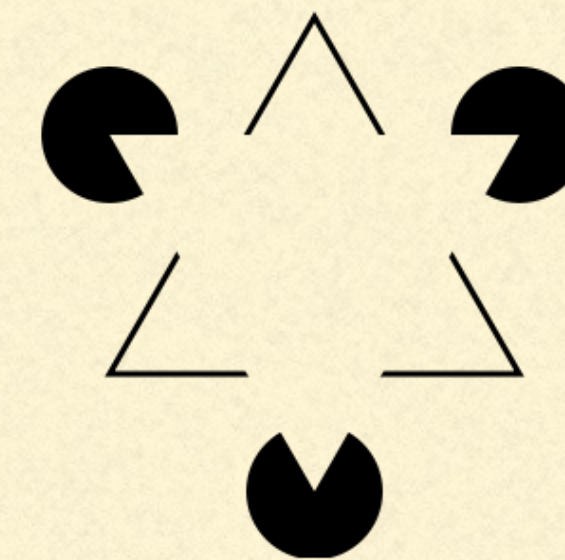
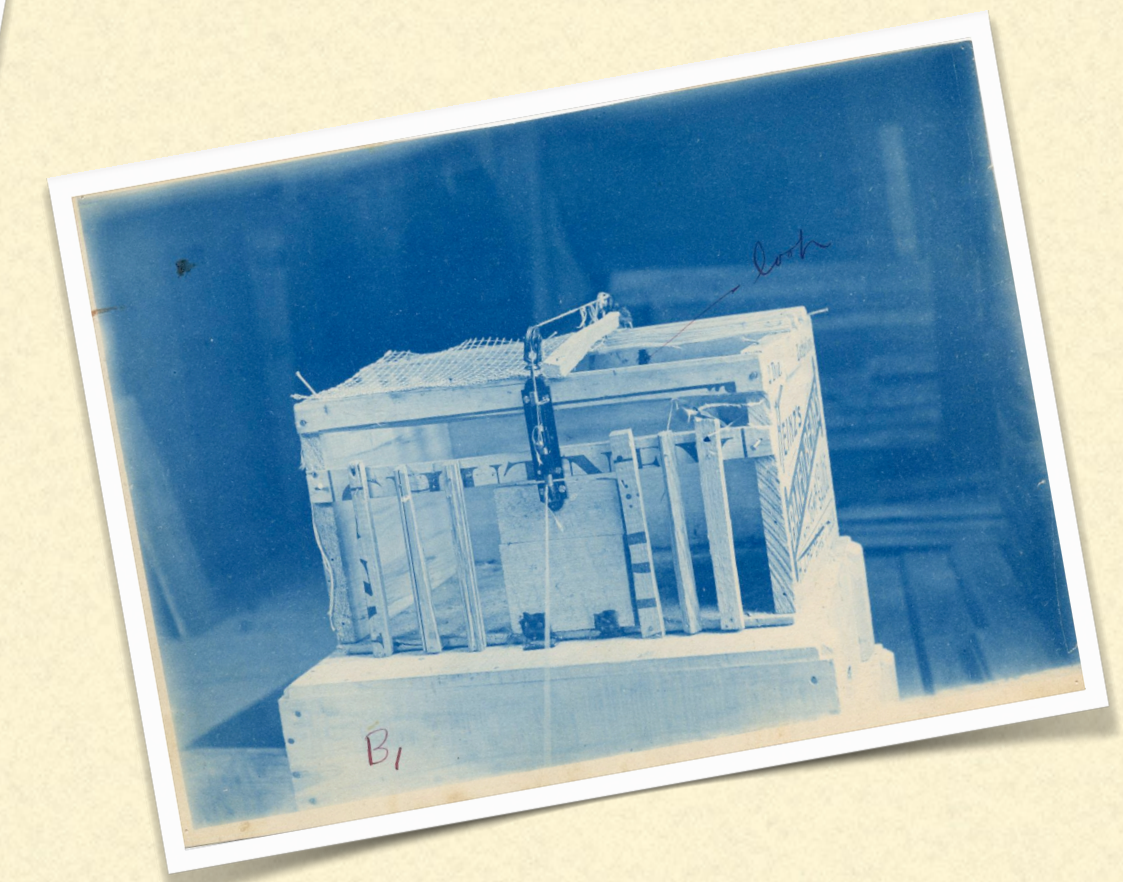
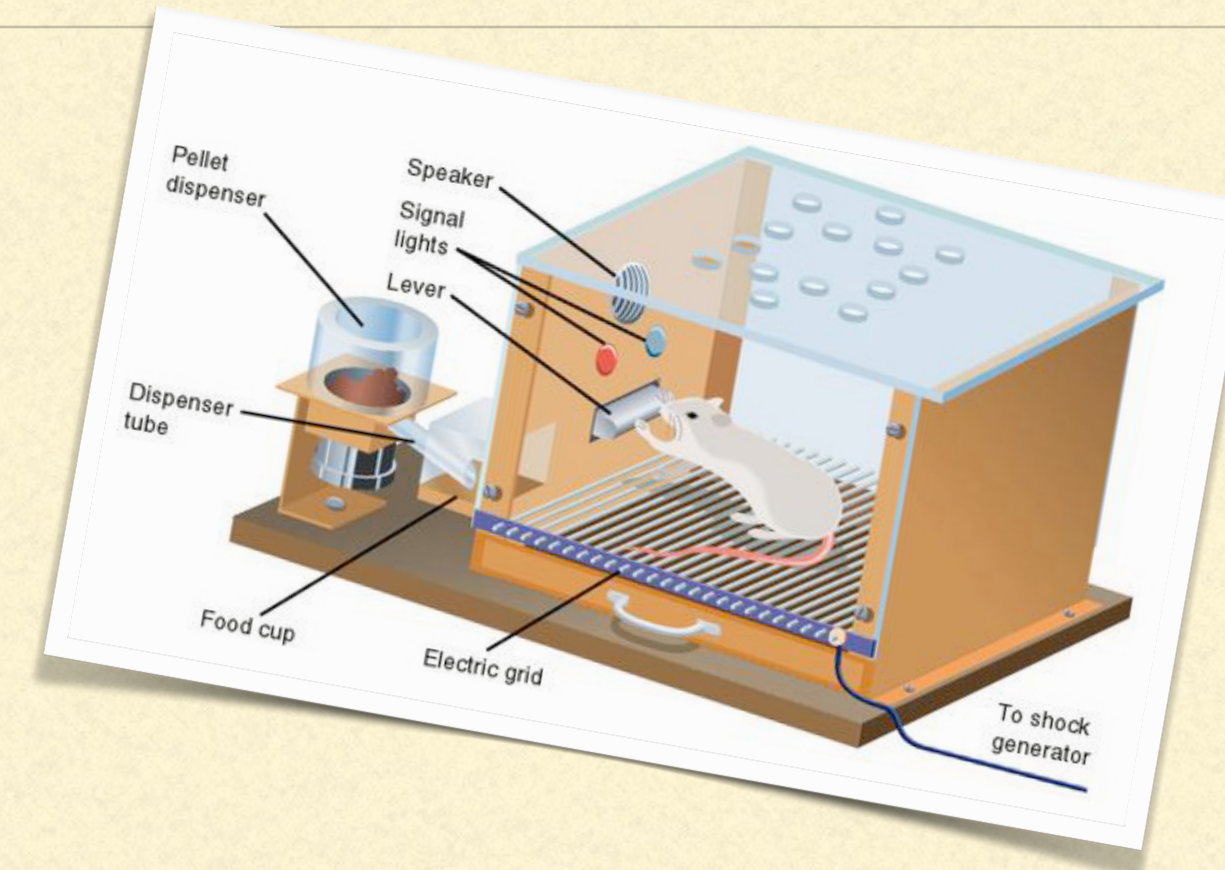
prožívání - poznávací procesy, emoce, motivace ...

chování - jednání, řeč, výraz ...

PLURALISMUS V PSYCHOLOGII

- Biologický přístup
- Behavioristický přístup
- Kognitivní přístup
- Psychoanalytický přístup
- Fenomenologický přístup
- Gestaltistický přístup
- ...

CÍLE PSYCHOLOGIE

- Popsat
  - Vysvětlit
  - Předvídat
  - Ovlivnit
-

JAK BÝVÁ PSYCHOLOGIE DĚLENA?

- na teoretické a aplikované obory
  - na obecnou psychologii a speciální psychologické vědy
-

TEORETICKÉ OBORY PSYCHOLOGIE

- Vývojová psychologie
  - Diferenciální psychologie
  - Srovnávací (fylogenetická) psychologie
  - Patopsychologie (psychika nemocných)
  - Obecná psychologie
  - Psychopatologie (nemocná psychika)
  - Biologická psychologie
  - Kulturně-antropologická psychologie
  - Sociální psychologie
-

APLIKOVANÉ OBORY PSYCHOLOGIE

- klinická psychologie (psychodiagnostika, psychoterapie)
  - psychohygienu
  - psychologie organizace a práce
  - pedagogická psychologie
  - lékařská psychologie
  - forenzní psychologie
  - psychologie sportu, umění, životního prostředí, vojenství...
-

ČÍM SE ZABÝVÁ OBECNÁ PSYCHOLOGIE?

Vymezuje teoretické základy:

- předmět psychologie
  - postavení psychologie v systému věd
  - systém psychologických věd
  - teorie psychiky (základní kategorie psychologických fenoménů)
  - metodologie a metody psychologie
-

ČÍM SE ZABÝVÁ OBECNÁ PSYCHOLOGIE?

Fenomenologie psychiky:

- Psychické procesy: poznávací (vnímání, představy, myšlení, řeč, učení, paměť), emoce, motivace
  - Struktura psychiky a dispozice: psychologie osobnosti, geneze osobnosti, struktura osobnosti, dynamika osobnosti, teorie osobnosti
-

POJMY OBECNÉ PSYCHOLOGIE

- Prožívání - vnitřní život člověka, zahrnuje poznávání, cítění a chtění
  - Chování, akt - vnější projev
  - Jednání - volní a úmyslné chování
-

POJMY OBECNÉ PSYCHOLOGIE

Psychické jevy

- **Psychické procesy** - aktuálně probíhající děje
    - * Poznávací
    - * Emocionální
    - * Motivační
  - **Psychické stavy** - trvají déle, odrážejí průběh psych. procesů
př. citové, stavy pozornosti
  - **Psychické vlastnosti**
    - * Dispozice
    - * Schopnosti, rysy osobnosti, temperament, charakter
-

POVAHA POZNÁVÁNÍV PSYCHOLOGII

Podle úrovně granularity

- **E. C. Tolman - přístup**
  - Molekulární - jednoduché akce
  - Molární - složitější celky

POVAHA POZNÁVÁNÍV PSYCHOLOGII

Metody sběru dat v psychologii

- **Pozorování**

Introspekce x Extraspekce

Různá míra strukturovanosti

- **Analýza stop a výsledků činnosti**

- **Rozhovor**

Různá míra strukturovanosti

- **Psychometrické testy**

Výkonové, osobnostní, projektivní,
„objektivní“

Validita, reliabilita, standardizace,
normy

- **Přístrojové metody**

Např. determinační test, periferní
percepce, fMRI, polygraf, ...

POVAHA POZNÁVÁNÍ V PSYCHOLOGII

Druhy výzkumných designů

■ Pozorování v přirozeném prostředí

- * Vysoká vnější validita
- * Nízká vnitřní validita, neumožňuje usuzování na existenci kauzálních vztahů; efekt pozorovatele

■ Případové studie

- * Poskytuje existenční důkazy, umožňuje studium vzácných (často se neobjevujících) jevů, inspiruje vznik teorií pro pozdější systematické testování
- * Anekdotické povahy, neumožňuje usuzovat na existenci kauzálních vztahů

■ Korelační studie

- * Umožňuje předpovídat chování
- * Neumožňuje usuzovat na existenci kauzálních vztahů

■ Experimentální studie

- * Náhodné přiřazení do experimentální/kontrolní skupiny, manipulace nezávislou proměnnou a sledování jejího vlivu na závislou proměnnou, kontrola nežádoucích proměnných
  - * Vysoká vnitřní validita, umožňuje usuzovat na existenci kauzálních vztahů
  - * Nižší vnější validita
-

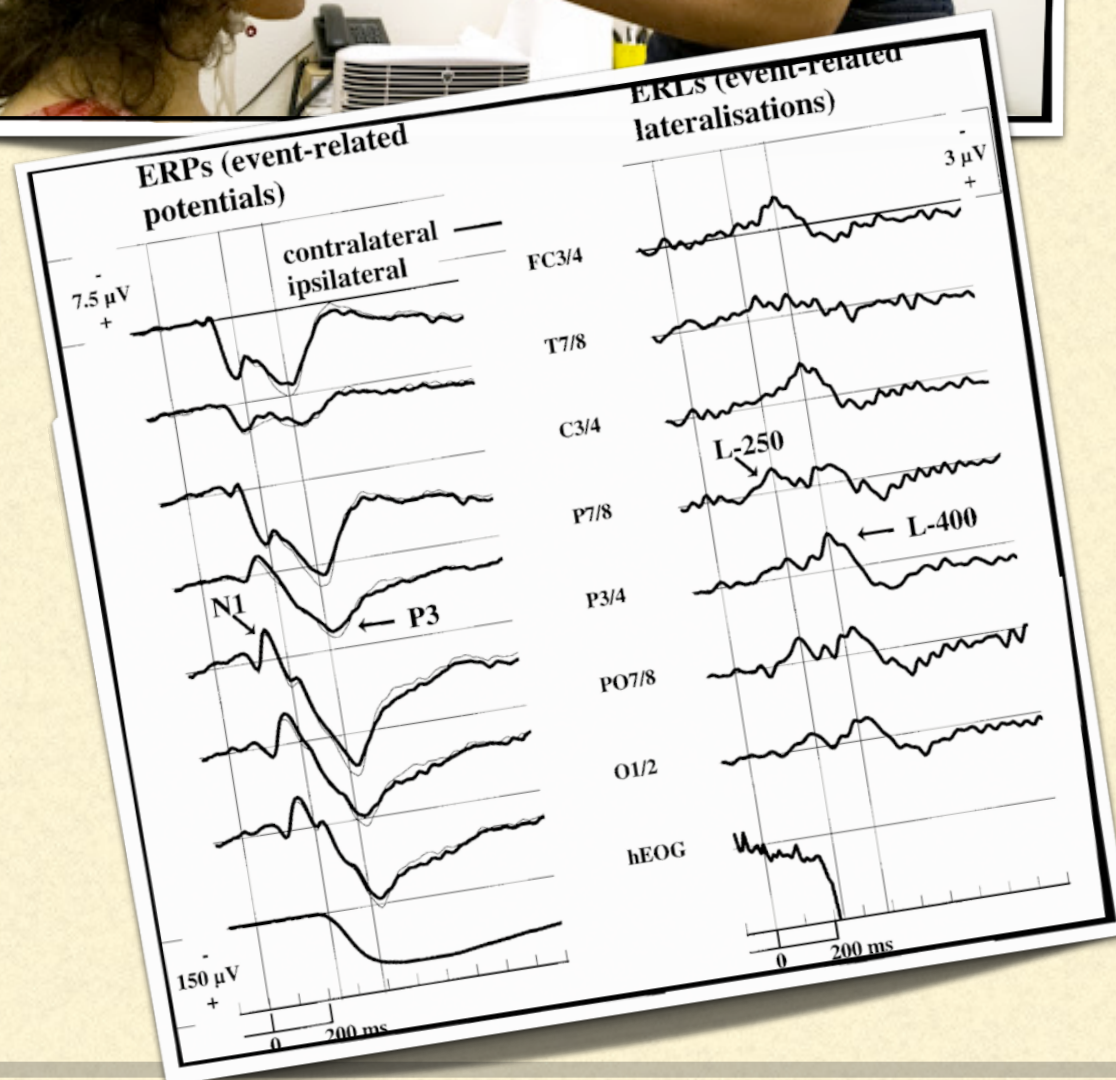
KOGNITIVNÍ PSYCHOLOGIE

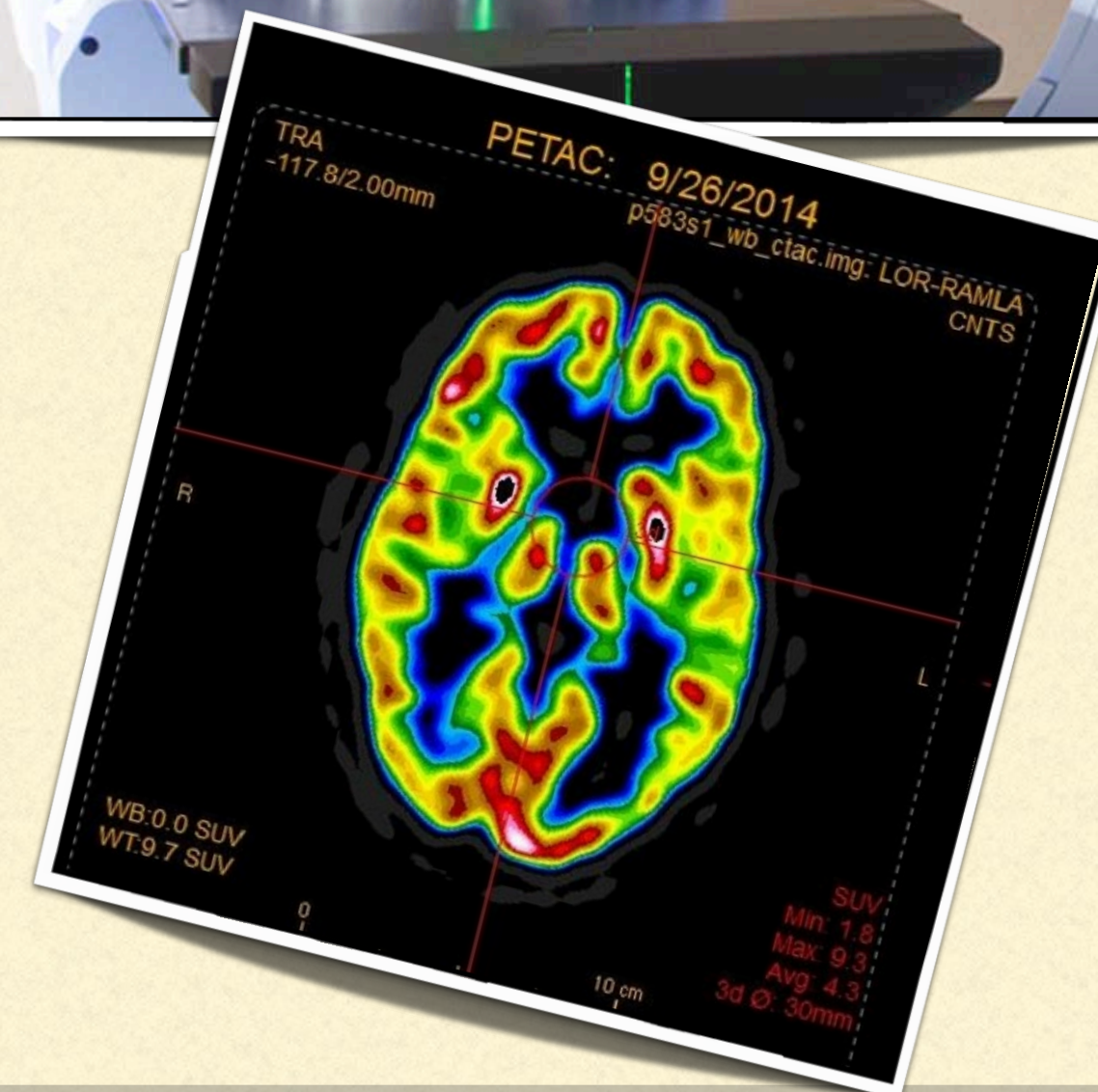
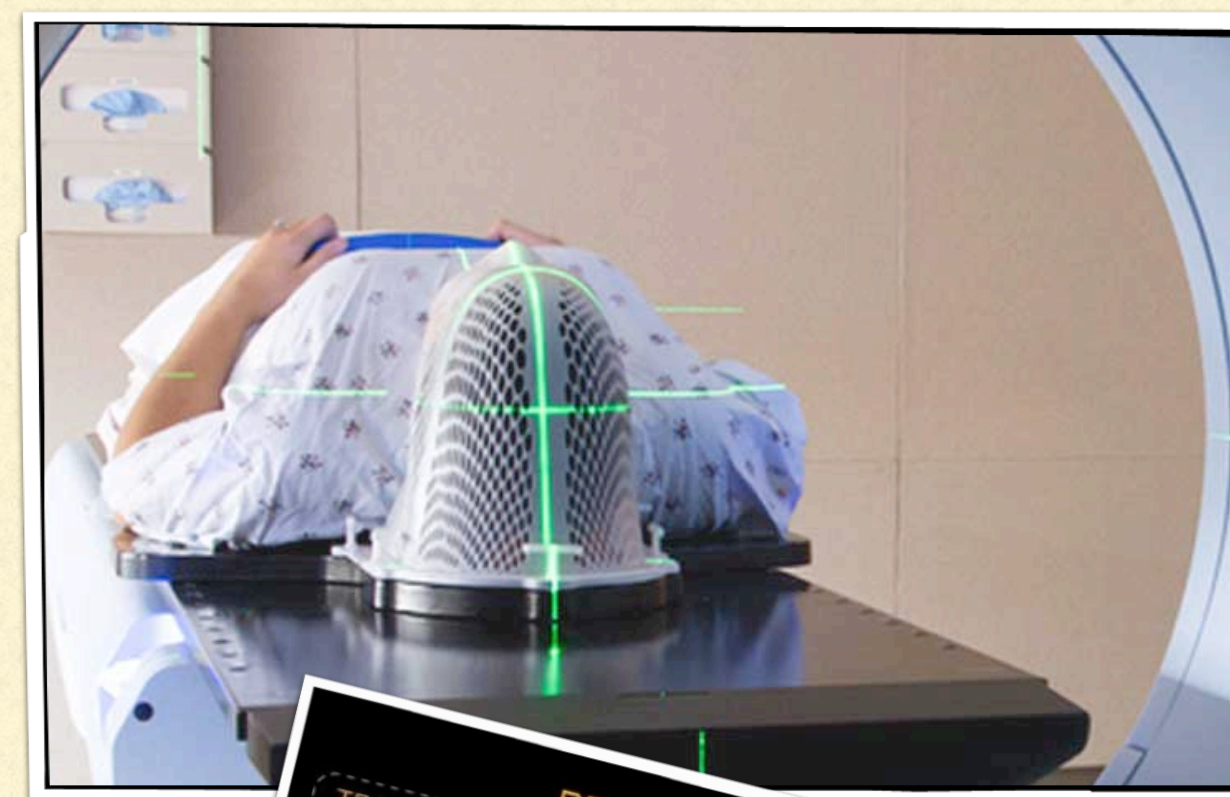
- **zkoumá poznávací procesy**
(vnímání, pozornost, představy, myšlení, řeč, učení, paměť)
  - **přístupy k získávání poznatků v rámci kognitivní psychologie:**
    - experimentální kognitivní psychologie
    - kognitivní věda
    - kognitivní neuropsychologie
    - kognitivní neurověda
-

MODERNÍ ZOBRAZOVACÍ METODY

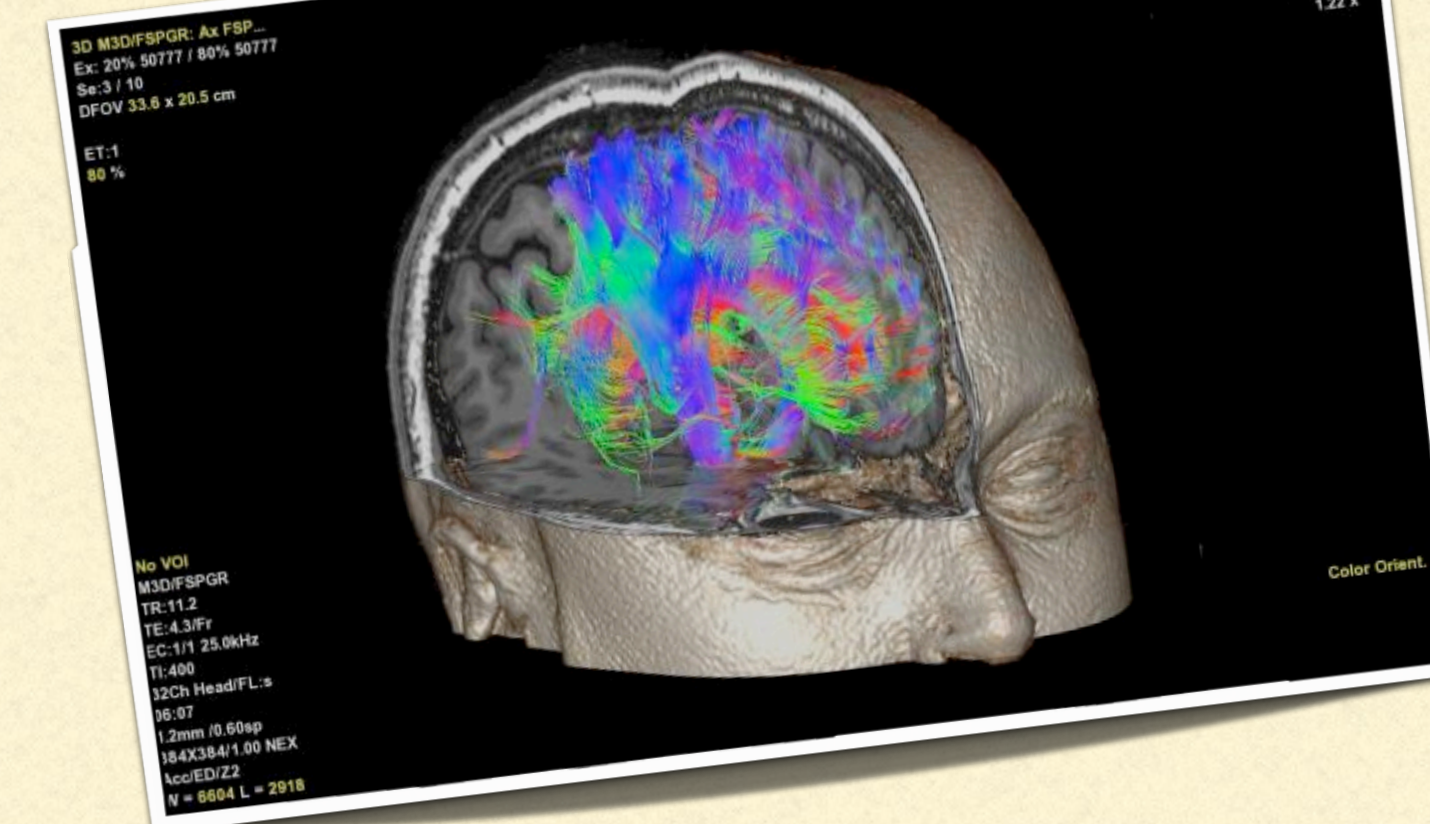
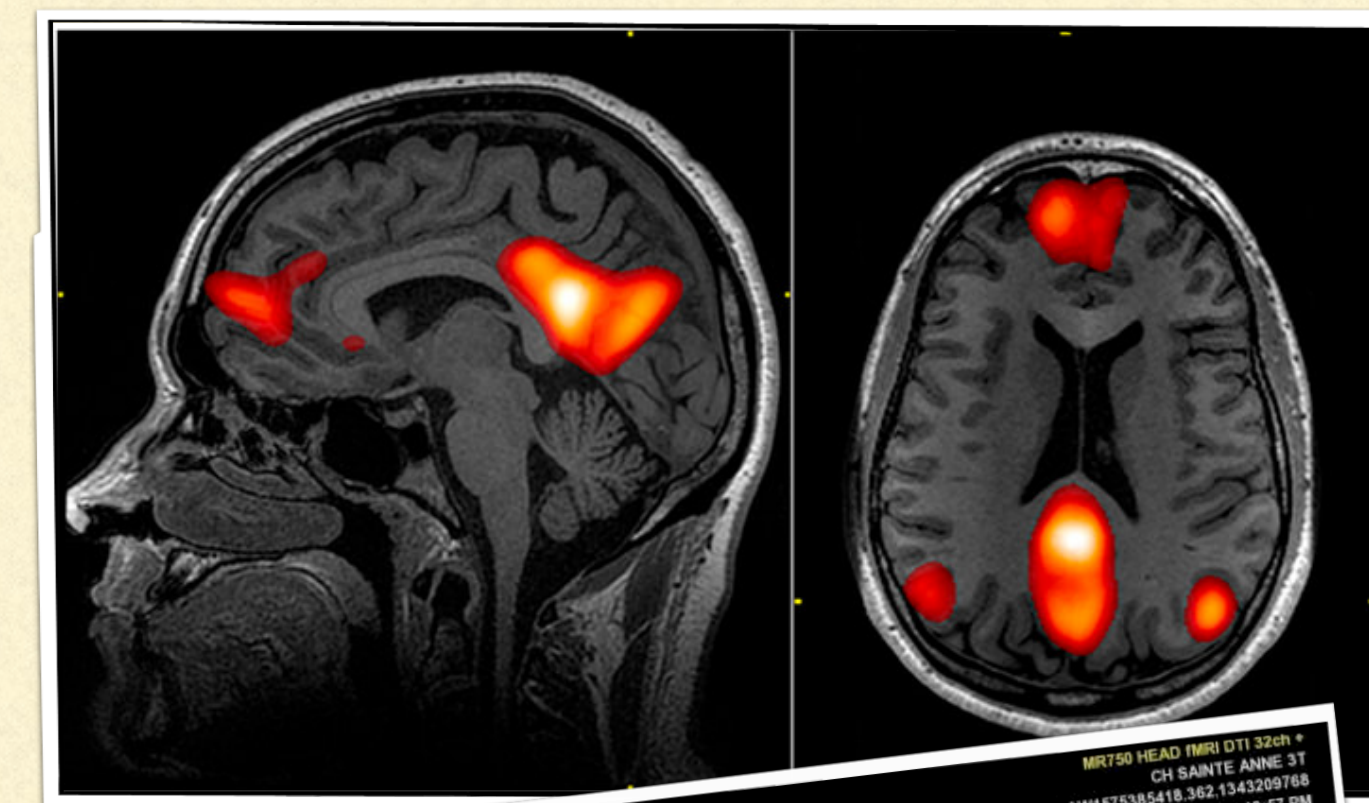
Záznam ERP

Snímek PET

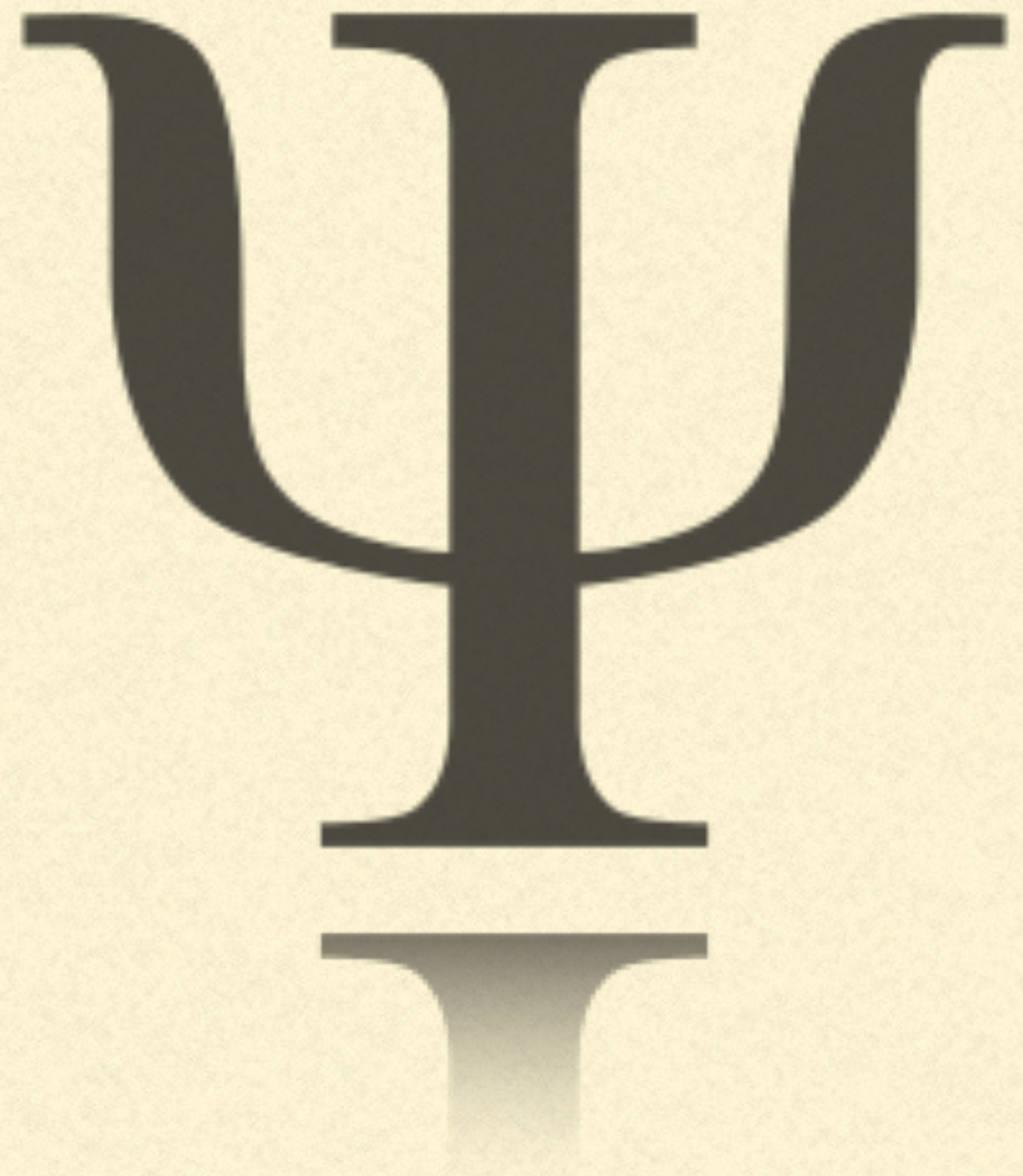

Snímek MRI a fMRI

Ψ

Dobře, jak chceš.